herpy

GEKONY

Okavango dwarf gecko

Lygodactylus chobiensis

Jeden z największych gekonów karłowatych w rodzaju, do 44 mm od pyska do kloaki. *Lygodactylus chobiensis* jest niebieskoszary z dużymi jasnymi plamami i żółtym brzuchem, żyje na drzewach na sawannie wzdłuż rzek Chobe i Zambezi i można go trzymać w małym, wysokim i szczelnym terrarium.

Rodzina: Gekkonidae Dawna nazwa: *Lygodactylus picturatus chobiensis*

NAJWAŻNIEJSZE FAKTY

ZWIERZĘ

Wielkość dorosłego osobnika	**3-4 cm** długość od pyska do kloaki
Długość życia	**5-10 lat**
Aktywność	**Za dnia**
Tryb życia	**Nadrzewny**
Środowisko	**Sawanna**
Trudność	**Średnio zaawansowany**

HODOWLA

Min. terrarium	**30 × 30 × 45 cm** D × S × W dla 2 dorosłych osobników
Temperatura w dzień	**25-30 °C**
Miejsce wygrzewania	**30-35 °C**
Temperatura w nocy	**18-22 °C**
Wilgotność	**40-65%**
Woda	**Bez miski z wodą**
UVB	**Zalecane** Strefa Fergusona 2
Pokarm	**Owady i małe bezkręgowce (skoczogonki, muszki owocowe)**
Utrzymanie	**W parach lub jeden samiec z kilkoma samicami**

ROZMNAŻANIE

Rozmnażanie	**Jajorodny**
Dojrzałość płciowa	**9 miesięcy**
Wielkość zniesienia	**2 jaj**
Inkubacja	**125 dni** przy 24-27 °C

OCHRONA I FORMALNOŚCI

CITES	**Niewymieniony**
Załącznik unijny	**Niewymieniony**
IUCN	**Najmniejszej troski (LC)**

O gatunku

Lygodactylus chobiensis to stosunkowo duży gekon karłowaty. Dorosłe osobniki mierzą zwykle 25-30 mm od pyska do kloaki, ale największe samce osiągają do 44 mm, a samice do około 37 mm, więc samce dorastają do nieco większych rozmiarów niż samice. Grzbiet jest niebieskoszary z dużymi, jasnymi plamami, a brzuch żółty. Gardło samca może być czarne lub jasnożółte i ma dwa ciemne rysunki w kształcie litery V.

Pod palcami znajdują się drobne lamelki czepne, a koniec ogona, jak u innych gatunków z tego rodzaju, ma płytkę czepną, której zwierzę używa podczas wspinaczki jak piątej kończyny.

Gatunek został opisany przez Viviana FitzSimonsa w 1932 roku jako podgatunek *Lygodactylus picturatus*, a później podniesiony do rangi odrębnego gatunku. Nazwa nawiązuje do miejsca typowego Kabulabula nad rzeką Chobe, na wschodnim krańcu Pasa Caprivi. Na wolności zwierzęta dożywają zaledwie około półtora roku. Długość życia w niewoli nie jest udokumentowana, a podane w tabeli 5-10 lat to niepewna wartość zapożyczona od *L. picturatus*. Gatunek jest rzadko spotykany w hodowli.

Występowanie i środowisko

Lygodactylus chobiensis występuje wzdłuż rzek Chobe i Zambezi aż po deltę Okawango. Zasięg obejmuje wschodnią część Pasa Caprivi w północno-wschodniej Namibii, północną Botswanę, Zambię, Zimbabwe, Malawi i Mozambik.

Do obszaru występowania zalicza się też Angolę, ale nie ma stamtąd opublikowanych, precyzyjnych stwierdzeń i kraj ten nie został uwzględniony na mapie. Gatunek nie jest uznawany za zagrożony.

> **Naturalny zasięg:** Namibia, Botswana, Zambia, Zimbabwe, Mozambik i Malawi.

ŚRODOWISKO

Lygodactylus chobiensis żyje na drzewach na sawannie tropikalnej i na nadrzecznych równinach trawiastych, zalewanych w porze deszczowej. Najchętniej żeruje wysoko i często można go spotkać na akacjach, baobabach i drzewach mopane, czasem także na murach i budynkach. Niepokojony chowa się za luźną korą i w szczelinach.

Klimat charakteryzuje się ciepłą porą deszczową latem oraz długą, suchą i chłodniejszą zimą. Brak pomiarów temperatury i wilgotności z naturalnych siedlisk gatunku.

Czytaj więcej: Wilgotność, zraszanie i wentylacja

Hodowla

TERRARIUM

Wiedza o hodowli *Lygodactylus chobiensis* jest niewielka. Klimat w obszarze występowania jest ciepły z długą porą suchą, a hodowla opiera się na blisko spokrewnionym *Lygodactylus picturatus*, którego podgatunkiem ten gatunek był wcześniej uznawany. Większość wartości w tym poradniku pochodzi właśnie stamtąd.

Parę można trzymać w terrarium o wymiarach co najmniej 30 × 30 × 45 cm (długość × szerokość × wysokość), a większe jest lepsze. Dla samca i dwóch samic odpowiednie będzie 40 × 40 × 60 cm. Wysokość jest ważniejsza niż powierzchnia dna, ponieważ zwierzę żyje na pniach i gałęziach.

Terrarium musi być całkowicie szczelne dla tak małych zwierząt i ich owadów karmowych. Zastosuj drobną siatkę w pokrywie oraz kratki wentylacyjne na dole i na górze. Tylna i boczne ściany muszą być uszczelnione, tak aby żadne małe zwierzę nie mogło się za nie wcisnąć. Użyj podłoża z piasku i ziemi na warstwie drenażowej, a wystrój zrób z grubych gałęzi ułożonych pod różnymi kątami, kory korkowej i odpornych roślin o sztywnych liściach, takich jak *Sansevieria*. Kawałki kory i rurki korkowe służą jako kryjówki i miejsca składania jaj. Klimat sawannowy przemawia za nieco suchszym urządzeniem terrarium niż w przypadku gatunków z lasów deszczowych.

TEMPERATURA

Lygodactylus chobiensis to ciepłolubne zwierzę dzienne, a w terrarium musi być wyraźny gradient temperatur. W dzień temperatura tła powinna wynosić 25-30 °C, a pod małą żarówką punktową lub lampą halogenową powinno być miejsce do wygrzewania o temperaturze 30-35 °C. W nocy temperatura spada do 18-22 °C. Zimą, która odpowiada porze suchej, dni mogą być nieco chłodniejsze, około 23-28 °C.

Lampa punktowa musi pasować do wielkości terrarium. Mocna lampa w małym terrarium szybko podnosi temperaturę w całym zbiorniku. Używaj termostatu lub ściemniacza i mierz temperaturę zarówno wysoko, jak i nisko w terrarium. Zwierzęta, które siedzą nieruchomo w najcieplejszym miejscu z otwartym pyskiem, są przegrzane.

Czytaj więcej: Ciepło i temperatura

WILGOTNOŚĆ I WODA

Wilgotność powietrza powinna wynosić około 40-65 %, nieco mniej niż dla *Lygodactylus picturatus*, ponieważ w siedlisku panuje długa pora sucha. Ta wartość jest szacunkowa. Codziennie lekko zraszaj terrarium, tak aby liście i ściany pokryły się kropelkami, i z kolejnym zraszaniem poczekaj, aż krople odparują.

Zwierzęta piją krople z liści i ścian, więc miska z wodą nie jest potrzebna i stanowi zagrożenie dla najmniejszych osobników. Unikaj stojącej wody i stale mokrych gałęzi, które prowadzą do pleśni i problemów skórnych.

OŚWIETLENIE I UVB

Lygodactylus chobiensis jest aktywny w dzień i potrzebuje mocnego, równomiernego światła. Używaj świetlówek, najlepiej T5, i połącz świetlówkę UVB ze świetlówką dzienną, aby terrarium było jasne. Jaka moc UVB jest najodpowiedniejsza, nie zostało udokumentowane dla tego gatunku. Umiarkowana świetlówka UVB (strefa Fergusona 2) nad częścią terrarium to ostrożne oszacowanie. W pozostałej części terrarium zapewnij cień i kryjówki.

Światło włączaj na 12-14 godzin, sterowane programatorem czasowym, a noc niech będzie ciemna.

Czytaj więcej: Światło i UVB

ŻYWIENIE

Na wolności *Lygodactylus chobiensis* żywi się głównie mrówkami i termitami. W terrarium musi dostawać żywe drobne owady: skoczogonki, muszki owocówki, małe świerszcze, świeżo wyklute strąkowce, małe karaczany i małe szarańcze. Najważniejsza jest wielkość: owad karmowy musi być mniejszy niż odległość między oczami zwierzęcia.

Lekko opylaj owady karmowe wapniem z witaminą D3 i postaw w terrarium małą miseczkę z czystym wapniem, z której zwierzęta mogą korzystać same. Wymieniaj go, zanim zawilgotnieje i stwardnieje. Czy gatunek przyjmuje papki owocowe, nie jest udokumentowane; *Lygodactylus picturatus* je przyjmuje, więc można spróbować podać papkę w płytkiej miseczce wysoko na gałęzi. Karm codziennie lub co drugi dzień, ale unikaj przekarmiania.

Mącznik młynarek i inne tłuste larwy są za duże i za tłuste, by podawać je inaczej niż jako rzadki przysmak.

Czytaj więcej: Zwierzęta karmowe: utrzymanie i hodowla Czytaj więcej: Wapń, witaminy i suplementy

ZACHOWANIE I OBCHODZENIE SIĘ ZE ZWIERZĘCIEM

Lygodactylus chobiensis jest mały i szybki. Jak inne dzienne gekony karłowate często siedzi nieruchomo na gałęzi, po czym błyskawicznie rzuca się na owada karmowego.

Trzymaj parę lub samca z jedną albo dwiema samicami w terrarium wystarczająco dużym, by samice mogły uciec przed samcem. Dwóch samców nie wolno trzymać razem, ponieważ walczą. Zwracaj uwagę na ślady ugryzień, odgryzione ogony oraz zwierzęta, które się ukrywają lub tracą na wadze, i natychmiast je rozdziel. Gatunek nie nadaje się do brania na ręce: może odrzucić ogon i łatwo ucieka. Otwieraj drzwiczki tylko na krótko i zamknij wszystkie szczeliny, przez które zwierzęta mogłyby uciec.

Rozmnażanie

DOJRZAŁOŚĆ PŁCIOWA I OKREŚLANIE PŁCI

Samca rozpoznasz po grubszej nasadzie ogona z kieszeniami hemipenisów oraz po porach przedkloakowych przed kloaką, natomiast samica ma smuklejszą nasadę ogona. Gardło samca jest czarne lub jasnożółte z dwoma ciemnymi rysunkami w kształcie litery V, a samce dorastają do nieco większych rozmiarów niż samice. Na wolności gatunek osiąga dojrzałość płciową po około 9 miesiącach. Mimo to z łączeniem zwierząt w pary poczekaj, aż będą w pełni wyrośnięte, aby samica miała siłę na składanie jaj.

GODY I KOPULACJA

Na wolności *Lygodactylus chobiensis* rozmnaża się przez cały rok. Trzymaj razem parę lub samca z jedną albo dwiema samicami i zapewnij wiele kryjówek, aby samica mogła uciec przed samcem. Przenieś samca, jeśli nieustannie goni samicę. Samica składająca jaja przez cały rok łatwo ulega wyniszczeniu; jeśli traci na wadze, zrób przerwę z krótszymi dniami i nieco niższą temperaturą.

SKŁADANIE JAJ I ZNIESIENIA

Samica składa jednorazowo 2 jaja o twardej skorupce, o wymiarach około 5 × 6,5 mm, na wolności mniej więcej co osiem tygodni. Jaja są ukrywane pod korą lub w opuszczonych termitierach. Zapewnij więc kilka ciasnych miejsc do składania jaj, które można wyjąć z terrarium, np. rurki korkowe, rurki bambusowe lub kawałki kory, i podawaj samicy dużo wapnia oraz małych owadów karmowych.

INKUBACJA

Na wolności wyklucie następuje po około 125 dniach. Temperatura inkubacji nie jest udokumentowana; 24-27 °C w dzień z niewielkim spadkiem w nocy odpowiada klimatowi. Jaja ostrożnie przenosi się, w razie potrzeby razem z podłożem, do którego są przyklejone, do małego pojemnika z wilgotnym wermikulitem i małymi otworami wentylacyjnymi w pokrywie. Nie wolno ich obracać.

Czytaj więcej: Inkubacja jaj

ODCHÓW MŁODYCH

Młode po wykluciu mierzą około 30 mm razem z ogonem. Umieść je w małym, całkowicie szczelnym terrarium lub pojemniku z wilgotnym podłożem, cienkimi gałązkami i roślinami i codziennie zraszaj. Podawaj najmniejsze owady karmowe: skoczogonki, muszki owocówki i świeżo wyklute świerszcze, opylone wapniem z witaminą D3. Trzymaj młode oddzielnie od dorosłych i rozdzielaj je według płci i wielkości, aby nie zaczęły walczyć.

Zdrowie i częste błędy

Lygodactylus chobiensis jest odporny, gdy temperatura, wilgotność i karmienie są właściwe. Brak wiedzy o chorobach specyficznych dla tego gatunku; typowe problemy małych dziennych gekonów karłowatych to:

- Za mało wody i zbyt suche terrarium. Małe zwierzęta szybko się odwadniają, zwłaszcza w letnich upałach lub pod zbyt mocną lampą. Zraszaj codziennie.
- Zbyt wysoka temperatura w małym terrarium. Używaj termostatu lub ściemniacza i obserwuj zwierzęta siedzące z otwartym pyskiem.
- Niedobór wapnia i witaminy D3, zwłaszcza u samic składających jaja. Podawaj czysty wapń w małej miseczce i opylaj owady karmowe.
- Problemy z linieniem i resztki wylinki na palcach i końcu ogona. Popraw wilgotność i ostrożnie usuń resztki letnią wodą.
- Walki między samcami z ugryzieniami i utratą ogonów.
- Małe zwierzęta przygniecione lub zaginione w szczelinach za tylną ścianą i wystrojem. Uszczelnij wszystkie zakamarki.

Zdrowe zwierzę jest ruchliwe, ma czyste oczy i pełną nasadę ogona. Zgłoś się do weterynarza z doświadczeniem w leczeniu gadów, jeśli zwierzę traci na wadze, jest osowiałe lub przestaje jeść.

Zawsze pytaj kogoś, kto się zna

Ten poradnik to dobry punkt wyjścia, ale nie zastąpi doświadczenia. Zwierzęta są różne, a wielu najważniejszych rzeczy można się nauczyć tylko od ludzi, którzy od lat hodują dany gatunek. Porozmawiaj z hodowcą, doświadczonym terrarystą lub weterynarzem, który zna gady i płazy, zanim kupisz zwierzę - i ponownie, gdy coś wygląda niepokojąco.